

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó minden közlemény a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez címzendő (Ó-vár, Bástya-utca 9. sz.)	A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt. körü tagsági díj 1 frt. A tagsági díjak a Méhész-egylet pénztárnoka Gebhardt Döméhez küldendők Kolozsvárt.	Egyleti tagok, a 2 frt rendes, illetőleg 1 frt körü tagsági díjért ugy az „Erdélyi Gazda“-t, mint a „Méhészeti Közlöny“-t díjtalanul kapják.

III-ik évfolyam.

1888. szeptember 1.

17. szám.

Felhívás

a haza összes méhészeihez.

A kereskedelmi muzeum Budapesten ez év október havában, az iparsarnok-épületben mézvásárral egybekötött méhészeti kiállítást rendez, melyre a méhészek figyelmét azon kérelemmel hívja fel, hogy ugy a mézvásáron, mint a a kiállításon, saját érdekükben, minél számosabban részt vegyenek.

Nem tartom szükségesnek bővebben fejtegetni e kiállítás fontosságát, mert hiszen ki ki az első pillanatra felismerni és becsülni tudja ennek messze kiható értékét, mert a kiállítással a muzeum igazgatósága csak a méhészek érdekeit kívánja szolgálni s az annyiszor emlegetett és megoldhatatlannak vélt mézértékesítési kérdést a megoldáshoz közelebb vinni, illetve a megoldás módját bemutatni.

Nem hinném, hogy lenne méhész, ki ne örvendene eme szerencsés eszmének, s az úgy sikerüléséhez hathatós pártfogás, illetve a kiállításon való részvétel által, hozzá ne járulna.

A kiállításra elfogadtatik pergetett és lépesméz; mézből készült ital, tésztaemlé, befőtt, mindenféle eszköz, méhlik, szóval minden a méhészeti körébe vágó tárgy. Térdíj nem szedetik, a muzeum által eszközölt eladások és megrendelések után 10% jutalék fizetendő, a mi igen csekély összeg.

Az igen tisztelt egyleti tagok, kik mézet üvegekben kívánnak kiállítani, a vignettákat az egyleti elnökségnél, az üvegeket pedig a toresti üvegyár főkegyleténél Tememesváron (Zápolya-utca) tetszés szerinti nagyságban beszerezhetik. Leginkább ajánlom a 1/2 kilogrammos ürtartalmuakat.

Midőn ezeket az igen tisztelt tagok és méhészársak szives tudomására adnám, egyben kérem, hogy ezen kiállításon, már saját érdekükben fogva is, minél számosabban résztvenni sziveskedjenek.

Buziáson, 1888. évi augusztus hó 20-án.

Grand Miklós,
méhészeti felügyelő.

Az országos méhészeti egyesület.

Budapest, 1888. aug. 22.

Egyesületünk tegnap délelőtt tartotta meg közgyűlését Göndöcs Benedek elnöke mellett. Az elnöki megnyitónak igen érdekes részei voltak. Mindvégig feszült figyelemmel hallgatta a csekély számban összegyűlt méhész közönség. Felsorolta az egyletnek, a kiállítások és a méhészeti literatura terén szerzett érdemeit. Erősen támadta meg a kormányt, hogy közönyös az egylet sorsa iránt; a kereskedelmi muzeum időleges méhészeti kiállítását nem bizta az országos egyletre, mint a mely, egyedül lett volna (?) hivatott a rendezésre. Ismét támadást intézett a köztisztletben álló méhészeti felügyelő ellen, vádolván avval, hogy nem rokonszenvez a központi egylettel. Megtámadta a vándortanítói intézményt, melyet eltörlendőnek tart s szerinte, a tanítók fizetésének 1/3 része az országos egyletnek volna kiadandó. Mindezek után pedig lemondott az elnöki tisztről s utána Kriesch igazgató alelnök is, kinek jelentése szerint az egylet vagyoni viszonyai kedvezőtlenek s a számadás 300 frt tulkiadással zárott le.

Az elnöki beszéd, mint előrelátható volt, heves vitatkozást idézett elő; abból is kitűnt, hogy a központi egylet kebelében, éles személyes ellentétek vannak. Különösen a vándortanítói intézmény ellen intézett támadás provokált heves vitát, mely a Göndöcs vereségével végződött. A közgyűlés elfogadta ugy a Göndöcs, mint Kriesch lemondását és elnöknek br. Ambrózy Bélát, I. alelnöknek pedig Vámosy Mihályt választotta meg; megválasztattak továbbá: II. alelnök: Gergelyi Kálmán; I. titkár: Tanos Pál; II. titkár: Kühne Ferencz; megválasztott továbbá 24 választmányi tag, ezek között Kriesch János is, ki egyszersmint

tiszteletbeli alelnök is meglett. A választmányi tagok sorába az erdélyi részekből senki sem lett beválasztva.

Az elnök választás szavazás utján történt. Többen Esterházy Miklós Móritz grófot öhajtották elnöknek és I. alelnöknek pedig Havas Sándor, nyugalmazott államtitkárt. Mindketten kaptak is szavazatot.

Eddig tart az értesítés, melyet a gyűlés utáni napon vettünk egyletünk egyik buzgó tagtársától.

Göndöcs Benedek által megnyitó beszédében elmondottakra, különösen pedig a vándortanítói intézmény ellen felhozottakra vonatkozólag úgy a Királyhágón tuli, mint az azon inneni részekből számos, rosszaló nyilatkozatot és több közleményt vettünk, melyek szintén a mellett bizonyítanak, hogy a higgadt méhészek sorában egyetlen ellensége sincs e hasznos intézménynek.

Lapunk közelebbi számában bővebben fogunk e tárggyal foglalkozni.

A pécsi kiállítással kapcsolatos országos méhészeti vándorgyűlés.

A Duna, Dráva és Balaton által határolt Somogy-, Tolna- és Baranya-megyéből álló, pécsi iparkamarai terület, hogy mit volt képes tenni, arról lapokból — szóbeszédből, véghetetlen gyarló képet alkothat az, ki közvetlenül nem gyönyörködhetett abban, a mit oda a nemes foglalkozásnak csaknem minden ágából összehozott a szorgalom és igyekezet.

A midőn, most egy éve megindított e kiállítási ügyben a mozgalom: csak amugy kicsinylőleg mosolyogtak az országos, — hogy ne mondjuk világhírű — intézők, e „merész elhatározás“ fölött, — s előre kimondták, hogy „halva született.“ Hogy azonban a derék intézők, élén az e tekintetben is kiváló érdemű Nádasdi Kálmán elnök, Zárai Károly titkár, Kardos Kálmán főispán, Salamon József kir. tanfelügyelő, Borsy György tanár és neje, Vörös Mihály tanár, Liebbald Béni gazdasági író és szerkesztő, Dezső Miklós borászati tanár s több más lelkes ügybaráttal, — már előre tisztában voltak a dolog sikeres kimenetelével, igen fényesen beigazolta azt, az alkotás teljessége s az ebből folyó eredmény. Hűen betartották az előre megállapított programot és pedig annyira, hogy egyetlen egynek kivételével, mindannyi teljesen sikerült. S fájdalom, — véghetetlen szomorú dolog, hogy e sorok írójának éppen ez egyetlen egyet kellett legapróbb részletekig szemügyre vennie; — s erről, már erkölcsi kötelességéből folyólag is, ismertetést hozni e lapok tisztelt olvasóinak, — az ügyön lángoló érdekek csüngő egyleti társaknak A fönnt jelzett orsz. méh. vándorgyűlési czim, hiszem, hogy előre kíváncsivá teszi olvasóinkat arra, hogy vajjon mi nagy dolgok, — mily vívmányok stb. stb.-féle alkotások történhettek ez, e tekintetben is kiváló előnyökkel kecsegtető áldott terület központján? Bizony itt látszott meg igazában régi átkunknak, a visszavonásnak, önhittségnek

s ebből folyó szégyenletes dolognak keserű következménye? Mert, a mint említők is, míg egyről egyig minden ágában csaknem tündökölt az összehozott kiállítás, — addig méhésetünket szégyenletesen kellett szemlélnünk — s pirulva állnunk ma és gondolkoznunk azon könnyelmű malasztás fölött, a mi e sikertelenségnek okozója volt.

De szóljunk világosan s a hely szűk voltahoz mérten tájékoztatóan a történetekről s illetve nem történetekről. — A programszerűleg előre kitűzött orsz. méh. vándorgyűlés, hogy azon az ez évi közgyűlésre összehitt baranyamegyei néptanítók is résztvehessenek, aug. 28-ról 30-ra napoltatott el. E helyi intézkedésnek kellene tulajdonitanunk azt a körülményt, a mely lidércnyomás módra hatott a vándorgyűlésen megjelentekre, ha figyelmen kívül hagynók, hogy 28-án sem mutatta senki magát, az egy Kriesch Ö nagyságán kívül, a ki maga is meggyőződve a szomorú állapot felől, — ott hagyván fölolvassandó értekezését, társait értesítendő haza sietett Pestre, az orsz. méhészek-egylet székhelyére. Így történt aztán, hogy a 30 án d. u. 3 órakor tartandó országos vándorgyűlésből, a melyen e sorok íróján kívül, vándorgyűlési minőségben senki sem volt, lett egy értekező, hol Dömötör László, Dunántuli méh. vándortanító olvasott értekezést azon ige alapján: „Tekintve hazánk ez idő szerinti viszonyait és virányát, mi módon tűzhető a méhészet sikeresen“. Így történt biz'a vándorgyűlés dolga, — a mihez még később hozzá szólunk. A méh. kiállításról is csak annyit jelzünk most, hogy volt 9 féle kaptár 3 kiállítótól, s mézpergető kettőtől, lépes és színmézék 3-tól, — apróbb eszközök, irodalmi termékek, sejtközfalak, két kiállítótól, — névszerint: Gozon Gyula, Kulisseki Endre, Toth Dániel, Grand Miklós, Dömötör László, Doór János, Krasztl Nándor, Csakó Sándor, Rapp József, Stallenberger István, Paulai Simon, Rittel Vincze, Buhn Antal, Bergner Miksa, Limbacher Sámuel, Dr. Hilbert István, Háj Ferencz és a délmagyarországi méh. egylettől.

A sikertelenség okait és okozóit — térhiány miatt — most nem érintjük, csak annyit jegyzünk meg, hogy ha idáig engedték az illetők déválnálódni, a még eddig csaknem mindig sikerült vándorgyűlést, ne tettek volna közzé országos meghívást, kiosztván abban Krieschnek, Kis Endrének, Dömötörnek, Mayer Károlynak, Tanosnak, Lendinek s a többinek a szokásos szerepet, a Pesti Hirlapban, Gazdasági lapokban s a többiben, úgy talán mi se fáradtunk volna oly messze s nem nehezítettünk volna oly terhet szerény egyl. pénztárunkra. Nem sajnáljuk azonban sem az utat, sem a költséget, mert ebből is véghetetlen tanultunk, — egyéb tekintetben pedig ezerszeresen pótolva csalódásunk.

A viszontlátásig . . !

Szentgyörgyi Lajos,
mint az erdélyrészi méhészek-egylet pécsi küldöttje s az orsz. méh. vándorgyűlés egyetlen képviselője.

A kísérlet után.

Koerbs berkai tanító és méhésznak azon „geniális” eszméje, melyet a lapokban, de meg külön röpiratban is világgá bocsájtott: méltán nagy érdeklődést keltett a méhészek táborában.

Vérünkben van, hogy az oly gyakran felmerülő „újdonosságok” vonzerejének ellent állni nem tudunk s ez oknál fogva Koerbs eszméje sem téveszté el hatását; sietünk mindnyájan meghozni a másfél márka áldozatot azért, hogy ama bizonyos röpiratot, mely, mint a kulcs a zárhoz, a nagy horderejű találmány ösmeretéhez szükséges. Mikor pedig megkaptuk és áttanulmányoztuk a titkot, — melyre (hogy a komédia nagyobb legyen) még szabadalom is váltattott, — mikor gyakorlatilag is alkalmazhattuk: körülbelül úgy jártunk, mint ki álmalomban egy tekintélyes összegből álló főnyereményt „csinált,” de midőn fölébredt: hát csak a prózai valóság, egy szurtos czipész-inas állott előtte, ki is egy ugyancsak tekintélyes summát tevő számla kiegyenlítését követelte.

Olyan mülépekről volt ugyanis szó, melyekbe sem az anya nem petézik, sem a méhek virágport nem gyűjtenek, hanem csak méz, ismét méz lesz a kaptár minden zugában. Nem kell méztér, nem anyavár, nem Hanemann rács, mert az új lép mindezeket pótolni, helyettesíteni fogja. Önként érthető, hogy ily csábító előnyök elől el nem bujhattunk, hanem a jövőre nem gondolva, a jelent élvezetesé téve, bele haraptunk a különben kívülről nyönyörűnek, egészségesnek látszó almába, amikor aztán meggyőződünk, hogy a csábos külszín mit sem bizonyít s hogy a szép gyümölcs belől élvezhetetlen rothadt.

Negyedik eset rövid tíz év alatt, hogy egy-egy világra szóló találmány lázas izgatottságba hozta a különben nyugodt kedélyű méhészeket. 1877-ben egy földműves a Temesgyarmathai méhészeti közgyűlés alkalmával említé, hogy illő méltánylásért megtanítja a méhésznak urakat: miként kell az akáczfát is méltalatosan virágzásra kényszeríteni: — majd később jött Köszörüs J. ur, ki már méz nélkül, elaltatva tudta a méheket áttelelni s ezen titkot, illő tiszteletdíjért hajlandó lett volna a méhészeknek átengedni. A harmadik ily eset, — s szerintem talán czélszerű is lenne az, ha mézünket a jegezésedéstől több évig megóvni tudnánk, s ily szert egy Bpesti gyógyszerész ur az országos méhészeti egyesületnek viszonzszivesség fejében fel is ajánlott. — Nem tudom miért, de e találmányról egy idő óta mit sem hallok, pedig fent említett gyógyszerész ur állítása szerint egy métermázsa méz konzerválásához csak egy forint ára szer kívántatnék. Mit szólnak hozzá a méhésznak urak, mit a méhész-egyletek? nem volna-e czélszerű ezen találmányra a földművelési Minister ur figyelmét felhívni? — Ha a találmány hasznavehető: módjában áll a feltalálónak értékesíteni a kormány hozzájárulása nélkül is. (Szerk.)

Végre jött Koerbs ur az ő találmányával, s mert ő

praktikus ember, hát találmányát tudta is értékesíteni. Csálétket tett lépveszőre s aki reá ment fogva maradt. De mint hogy Koerbs ur élelmes ember s mint röpiratát másfél márkáért árulta: ezért őt meg nem nem róhatja senki. Dolgozott, és helyesen tette, hogy munkadíját megvette. Megróvást érdemel azonban azért, mert nem azt adott, amit először ígért; mert találmánya egyelőre nem kielégítő, tehát hasznot abból senki nem huzhatván: a nagy közönség bizalmával visszaélt, azt felültette, rászedte.

Olvasva ezen mülép leírását: rögtön beláttam azt, mit a gyakorlat is igazolt, hogy biz az gyarló portéka, mert ha tényleg állanának is azon indokok, melyeket a feltaláló e lép létjogának igazolásául felsorol: még azon esetben sem használhatnók azt általánosságban. Fő tulajdonságai e lépeknek — a feltaláló szerint — azok volnának: hogy czelláikba az anyaméh petét nem rak s hogy abba a méhek virágport sem gyűjtenek, de annál több mézet. S ezt azzal vélte Koerbs ur elérni, hogy egyoldalú lépközfalakat készített; azaz olyanokat, melyeken a viaszlemeznek csak egyik oldalára volt a sejt-alap préselve, míg a másik oldal simán hagyatott. A keretnagyságu közfalak azután sima lapjokkal egy megfelelő nagy darab üveg, bádog- vagy falapra erősítetve s a keretnek, nem mint eddig közepére, hanem külső szélére illesztődök, mely eljárás után ha a keretet tenyerünkre fektetjük, úgy néz ki, mint egy lépnyomat fenékkal ellátott tepsi.

Koerbs ur úgy számított, hogy ilyen sejtek kiépítés után egy hüvelyk mélységűek lesznek, s mivel azoknak fenekét az anya potrohával el nem éri, tehát fiasításra teljesen alkalmatlan lesz s ugyanez okból nem rakatik azokba virágpor sem, mert a túlmély czellába, jelesen az ugynevezett veselépekbe eddig sem volt sem fiasítás, sem virágpor soha.

Nem kellett volna azonban számításán kívül hagyni, miszerint sokszor és sokat végez a méh úgy, hogy mi annak okát kipuhatolni nem tudjuk, s bár bizonyos oknál fogva a veselépekbe csakugyan mindég mézet gyűjt, nincs kizárva, hogy más körülmények között, hasonló mély czellákból álló lépet az anya be ne petézhessen; láthattuk ezt az anyából-csöknél, melyek tudvalevőleg oly mélyek, mint a Koerbs-lép czellái, s ennek daczára mindég rendszeren rak az anyaméh azokba petéket, még pedig akkor, mikor ezen anyaházak fél, vagy harmadrésznnyire készülnek el; csak a pete berakás után építik aztán a méhek a rendszer mértékig, és ezen ösztönüktől vezéreltetve ugyan ezen módon bannak el — legalább nálam — a Koerbs-patent lépeivel is.

A költő-térbe általam befüggesztett eredeti Koerbs-féle lép most úgy néz ki, mint egy hegyektől kerített lapály; a lép közepe tele van fiasítva, s ezek körül mézhegy van emelve. Kikerülte figyelmemet az, hogy mikor rakott abba az anya petéket, de annyi áll, hogy be lett petézve s hogy a fiasításos czellák csak fél-oly mélyek; mint a körülöttök elvonuló mézczelláké, a mi azt bizonyítja, hogy a

méheket nem oly könnyű félrevezetni, mint a méhészeket!.. Gyantom, de sőt biztosra veszem: hogy a fiasítás kikelte után a méhek azon czellákat is meghosszabbítják, kiépitik dehát a czél nem az, hogy a fiasítás kibuvását várjuk, hanem azt, hogy mihelyest a méhek bemézelik, hát ki is pergethessük. Lehet, hogy ha az anyát elzárónk, akkor ezen lépekbe nem petéznie, csakhogy az esetben már nem szükséges a mesterkéelés, a bibelődés, hiszen akkor jó a mi eddigi „ósvi“ lépünk is és már gyakorlat, próba után is állíthatjuk, miszerint ezek a Koerbs-lépeket minden tekintetben felülmulják.

Sokan kifogásolják álló kaptáraink beosztását. Azt mondják, hogy a méztér aránylag kicsi a költőtérhez viszonyítva, s alighanem Koerbs urat is ez ösztönözte egy új rendszer meghonosítására. De mert az első kísérlet nem sikerült, az nem baj, csak előre!

Öszintén szólva, jó magam is gyakran gondolkoztam: miként lehetne ezen kalamitáson úgy segíteni, hogy az által a kaptár abszolút becsü legyen. Eddig elé azonban más és jobb mód nem létezik: mint az anyát Hanemann-rács segélyével külön térre rekeszteni; ami azonban nem bizonyítja, hogy idővel más, s talán czélszerűbb eszköz felett ne rendelkezünk.

Említém fentebb, hogy ha birna is a patent lép azon „előnyökkel“, melyek híret megteremtették, még akkor sem használhatók azt általánosságban. Ha sok mézet akarunk szüretelni, sok méh is kell, hogy legyen a méz begyűjtéséhez. Már pedig Koerbs-lépei épen a fiasítás, a szaporítás korlátozására alkotvák, s mint ilyen, csakis 4—5 tábla volna egy-egy kaptárba alkalmazható. Ha többet, ha nagyobb mértékben adnók a családnak, akkor a gyűjtő méhek fejlődésének újat vágnók. Már pedig 4—5 lépért kár volna a pancsolás meg az idő, mert ennyit most is találhatunk kaptáraink költő terében is.

Ilyenformán áll a dolog a virágpórnál is. Ha figyelembe vesszük azon teméntelen pormennyiséget, melyet áven át egy törzs szemünk láttára hord a kaptárba, önkénytelenül vetjük fel a kérdést: mit tudnak ugyan ezek a méhek azzal a tömérdek virággal csinálni? A felelet reá az, hogy felhasználják. S hogy azt tényleg meg is teszik, azt sokszor a betelelés alkalmával sajnosan kell tapasztalnunk, a mikor ugyanis alig tudjuk a szükséges mennyiséget összeszedni, sőt gyakran vagyunk kénytelenek a port mesterséges anyagokkal is szaporítani, csakhogy méheink hiányt ez oldalról se szenvedjenek.

Tudva ezt, bizony gyakran jöhet az ember kísértetbe s óhajta: bár csak olyan lépek felett rendelkezhetne, melyekbe a méh csakis virágpórt gyűjtene!... És higyjék el nekem, hogy az oly lépek valóban megbecsülhetetlenek lennének, és hamarabb válna népszerűvé, mint a

Koerbs-féle feledve lesz; pedig tudom, hogy ezen patent lépet minél előbb kitöröljük emlékezetünkől.

Azt mondja Koerbs ur, hogy ő a félordalu mülépeket kipróbálta s hogy azzal nagyszerű eredményt tudott felmutatni. Megengedem!... De viszont engedje meg nekem is K. ur azt, hogy találmányát elítéljem; tévedni emberi dolog, s ez gyakran megesik rajtam is. E tárgyban azonban már többfelől hallhatott K. ur panaszos hangokat, s mindennek daczára hallgatva pihen babérain, és nem siet kiigazítani röpiratát; a mi élénken igazolja találmánya kóros állapotát.

Károlyi Gyula.

Vegyes közlemények.

— **Az udvarhelymegyei méhészkör** igazgató választmányait Sz.-Kereszturra a tanítóképezde helyiségében szeptember 15-én d. e. 10 órakor tartandó gyűlésre midőn meghívom, egyidejűleg a méhészkör illető tagjait, tagsági díjaiknak Sándor János gymnasiumi igazgatóhoz, mint a méhészkör pénztárosához leendő befizetésére kérem.

Sz.-Keresztur, augusztus 22-én 1888.

Pálfi Lajos, s. k.
ig. alelnök.

— **Szeptemberi teendők a méhesben.** Átvizsgálandók a mülkaptárokhban levő családok, — s ha nincs elegendő mézük, anynyira gyarapítjuk, hogy legalább 5—6, (s még jobb ha 8 is van) teljes fődött kerettel bírjanak. Ezt a tulságos gazdagokéból adjuk, — s ha pedig ilyenmel nem rendelkezünk, félre tett anyagunkból juttatunk — s ha nem lenne, veszünk pénzen is, a mit jövőben busásan visszanyerünk tőlük. A népszegény családokat egyesítjük — és pedig akként, hogy az előttünk ismeretes öregebb anyát egyik családból kifogjuk s népét a másikéhoz adjuk. Most még higitott, illetőleg folyó mézzel is segíthetünk szegényebb családainkon, — csakhogy ezt akkor kell tennünk, mikor már nem járnak, vagy éppen éjjel, hogy rablás ne ütthesse föl magát. A röplyukakat lehető szükre huzzuk — s a darázsok ellenis védekezünk s ezt pedig különösen a reggeli és estéli órákban tegyük, a mikor még és a midőn már a méhek nem járnak, — könnyű elfogni mézes üvegekkel vagy ölni őket a bezárt röplyuk előtt tettségünk szerint. A paraszt kasok röplyukait is kellőképp megszükitjük s jól körül tapasztjuk, hogy csak egy helyen kelljen védekezniök, a jöhető rablók és más ellenségek ellen.

Szerkesztésért felelős: **Bodor László.**

Felügyelő bizottság: **Álbu József, Fodor Gyula, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi Lajos, Wieder József.**

Nyomatott Gámán János örököséinél Kolozsvárt. Bel-Középutcza Minorita-épület.